

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Bodzechów na lata 2013-2015

Wstęp.

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Rodzina oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompetentną i obiektywną oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd też, założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, kiedy pojawiają się problemy.

Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza działania mające na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych w procesach przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania. Powstał on w oparciu o diagnozę problemów rodzin z terenu Gminy Bodzechów przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze opracowane m.in. na podstawie danych statystycznych pochodzących ze źródeł:

ewidencji ludności Gminy Bodzechów, sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowcu Św., Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św., Posterunku Policji w Ćmielowie.

Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej Gminy Bodzechów.

Na dzień 08.11.2012r. gmina Bodzechów liczy 13 701 mieszkańców 7033 kobiet (51,34 %) i 6668 mężczyzn (48,66 %), dzieci i młodzież do 18 roku życia 2438 (17,79 %).

Tabela 1. – Stan ludności Gminy Bodzechów na dzień 30.09.2012r.

Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Wiek produkcyjny	Wiek przedprodukcyjny	Wiek poprodukcyjny
13701	7033	6668	8759	2438	2504

Jednym z głównych problemów społecznych od kilkunastu lat występujących na terenie Gminy Bodzechów jest utrzymujące się na niezmiennie wysokim poziomie bezrobocie. Na dzień 30.09.2012r. w PUP w Ostrowcu Św. zarejestrowanych było 1137 mieszkańców Gminy Bodzechów w tym 567 kobiet i 570 mężczyzn. Prawo do pobierania zasiłku dla bezrobotnych posiadało jedynie 208 osób (18,29%). W szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy pozostają osoby młode do 25 roku życia - 243 osoby co stanowi 21,37% ogółu bezrobotnych.

Tabela 2. –Struktura bezrobotnych z terenu Gminy Bodzechów na dzień 30.09.2012r.

Liczba mieszkańców Gminy Bodzechów na 30.09.2012		Bezrobotni									
		Razem	Kobiety	z zasiłkiem	do 25 lat	długo trwale	pow.50 lat	bez kwalifikacji zaw.	bez dośw. zaw.	bez wykształcenia średniego	niepełno sprawni
Ogółem	Kobiety										
13701	7033	1137	567	208	243	668	226	370	318	627	84

Bezrobocie jest czynnikiem z którego wynikają inne problemy takie jak ubóstwo, nałogi itp., jest także jednym z głównych powodów przyznawania świadczeń z pomocy społecznej. W 2012r. na 455 rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia pomoc przyznano 359 rodzinom, inne powody korzystania ze świadczeń to m.in. ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba.

Tabela 3. – Najczęstsze powody przyznania pomocy społecznej w 2012r.

Problem rodziny	liczba rodzin	liczba osób w tych rodzinach
Alkoholizm	33	85

Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych - rodzina wielodzietna	5	31
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodzina niepełna	28	89
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	37	143
Bezrobocie	359	1260
Długotrwała lub ciężka choroba	28	83
Niepełnosprawność	101	332
Potrzeba ochrony macierzyństwa	40	215
Przemoc w rodzinie	15	60
Ubóstwo	287	970
Zdarzenie losowe	5	15
Wielodzietność	28	173

Dużą grupę rodzin korzystających z pomocy społecznej stanowią rodziny z dziećmi do 18 roku życia – 294 co stanowi 64,61% ogółu świadczeniobiorców. Część z tych rodzin przeżywa trudności opiekuńczo-wychowawcze, które w ostateczności mogą kończyć się umieszczeniem dziecka w systemie pieczy zastępczej. Aby temu zapobiec od m-ca lipca 2012r. w ramach resortowego programu wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej na rok 2012 „Asystent rodziny” został zatrudniony asystent rodziny, który pracuje z 10 rodzinami. Z danych przedstawionych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św. wynika, iż umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej jest 8 dzieci z terenu Gminy Bodzechów. Wszystkie dzieci umieszczono w rodzinach zastępczych przed 01.01.2012r.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Urzędu Gminy i Gminnego Zespołu Oświatowego wynika, iż w 2012r. udzielono następującego wsparcia:

- 455 rodzin korzystało z pomocy społecznej
- 1162 osobom przyznano zasiłki rodzinne
- 176 osobom przyznano świadczenie pielęgnacyjne
- 620 osobom przyznano zasiłek pielęgnacyjny
- 80 osobom przyznano jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka
- 129 osobom wypłacono świadczenia z funduszu alimentacyjnego
- 9 osobom przyznano dodatek mieszkaniowy
- 217 osobom przyznano stypendia szkolne
- 2 osobom przyznano zasiłki szkolne

CELE, DZIAŁANIA, REZULTATY, ODBIORCY PROGRAMU

CEL GŁÓWNY: WSPIERANIE RODZIN PRZEŻYWAJĄCYCH TRUDNOŚCI W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZYCH W PROCESIE PRZYWRACANIA ICH ZDOLNOŚCI DO PRAWDŁOWEGO FUNKCJONOWANIA.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- 1. Diagnozowanie i analiza przyczyn kryzysów rodzinnych poprzez pracę socjalną .
- 2. Pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemów związanych z nieprawidłowym funkcjonowaniem poprzez wzmacnianie roli i funkcji rodziny.
- 3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny poprzez zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia.
- 4. Pomoc w integracji rodziny poprzez niwelowanie barier uniemożliwiających prawidłowe relacje między członkami rodziny oraz rozwiązywanie sytuacji konfliktowych w rodzinach.
- 5. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin poprzez aktywne angażowanie ich w działania ukierunkowane na poprawę swojej sytuacji bytowej.
- 6. Dążenie do reintegracji rodziny- poprzez poprawę sytuacji rodzinnej umożliwiającej powrót dziecka do rodziny naturalnej i do aktywnego uczestnictwa w życiu danego środowiska społecznego.

DZIAŁANIA

Wspieranie rodziny jest niezwykle angażującym procesem i wymaga podejścia interdyscyplinarnego, gdyż dotyczy wszystkich obszarów funkcjonowania rodziny. Obejmuje ono działania zorientowane na zabezpieczenie potrzeb członków rodziny, budowanie prawidłowych relacji i więzi między nimi, tworzenie pozytywnego środowiska wychowawczego dla dzieci, zapobieganie patologiom, podejmowanie interwencji w sytuacjach kryzysowych i działań naprawczych w rodzinie.

W Gminie Bodzechów zadania z zakresu wspierania rodziny realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bodzechowie, któremu gmina zleciła to zadanie.

Działania dotyczące celu 1: Diagnozowanie i analiza przyczyn kryzysów rodzinnych poprzez pracę socjalną:

- wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,
- praca socjalna polegająca na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, deficytów osobowościowych członków rodziny, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym,
- konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny.

Działania dotyczące celu 2: Pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemów związanych z nieprawidłowym funkcjonowaniem poprzez wzmacnianie roli i funkcji rodziny:

- organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”,
- realizacja zadań promujących cechy „zdrowej rodziny”, angażowanie w te działania rodziny zagrożone dysfunkcyjnością, (pikniki rodzinne, wyjazdy integracyjne),

Działania dotyczące celu 3: Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny poprzez zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia:

- zapewnić rodzinom przeżywającym trudności dostęp do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego),
- zapewnienie rodzinom dostępu do poradnictwa prawnego, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego,
- umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę, polegającej na:
 - * opracowaniu i realizacji planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
 - * opracowaniu, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
 - * udzielaniu pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
 - * udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
 - * udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
 - * udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
 - * wspieraniu aktywności społecznej rodzin,
 - * motywowaniu członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
 - * udzielaniu pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
 - * motywowaniu do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
 - * udzielaniu wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psycho-edukacyjnych,
 - * podejmowaniu działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
 - * prowadzeniu indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
 - * prowadzeniu dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
 - * dokonywaniu okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny Kierownikowi GOPS,
 - * monitorowaniu funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
 - * sporządzaniu, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,
 - * współpracy z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
- umożliwienie rodzinom przeżywającym trudności korzystania z pomocy rodzin wspierających, które przy wsparciu asystenta rodziny pomagają w opiece i wychowywaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Działania dotyczące celu 4: Pomocy w integracji rodziny poprzez niwelowanie barier uniemożliwiających prawidłowe relacje między członkami rodziny oraz rozwiązywanie sytuacji konfliktowych w rodzinach:

- zapewnienie członkom rodziny możliwości korzystania z pomocy specjalistów, terapii w różnorodnych zakresach dysfunkcji, (terapię indywidualne, grupowe),
- organizowanie mediacji jako formy metody pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych.

Działania dotyczące celu 5: Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin poprzez aktywne angażowanie ich w działania ukierunkowane na poprawę swojej sytuacji bytowej:

- motywowanie członków rodziny do podjęcia działań na rzecz ograniczenia, bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień – współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, podjęcie terapii dla sprawców przemocy – współpraca z policją i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy, itp.
- angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach, warsztatach kształtujących umiejętności planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz motywujących do podjęcia pracy, w oparciu o własne zasoby,
- organizowanie specjalistycznego wsparcia dla rodziców obejmującego kształtowanie i rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych i społecznych w celu wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, los dzieci, adekwatne spostrzeganie swoich problemów oraz zmianę stylu wychowania dzieci, dostarczanie wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,

Działania dotyczące celu 6: Dążenie do reintegracji rodziny- poprzez poprawę sytuacji rodzinnej umożliwiającej powrót dziecka do rodziny naturalnej i do aktywnego uczestnictwa w życiu danego środowiska społecznego.

- świadczenie pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wychowywaniu i opiece nad dziećmi w przezwyciężeniu problemów życiowych stanowiących przyczynę umieszczenia dziecka poza rodziną,
- pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowywaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin, poprzez wsparcie asystenta rodziny
- współpraca z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym w tym w szczególności z pomocą społeczną, szkołami, policją placówkami służby zdrowia, sądami, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym.

Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny obejmują ponadto:

- realizację rządowych programów z zakresu wspierania rodziny,
- monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej zamieszkałych na terenie gminy,
- współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka ,placówce opiekuńczo- wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Zakładane rezultaty realizacji programu:

- wzrost umiejętności opiekuńczo- wychowawczych w rodzinach,
- poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
- zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej,

- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

Adresaci

- rodziny z terenu Gminy Bodzechów przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Instytucje zaangażowane w realizację Programu:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bodzechowie,
- Instytucje i organizacje prowadzące działania na rzecz dziecka i rodziny,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ostrowcu Św.,
- Szkoły z tereny gminy Bodzechów ,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ostrowcu Św.,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bodzechowie,
- Policja,
- Sąd Rejonowy w Ostrowcu Św.,
- Kuratorzy Sądowi,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.